

Seniorenraad Nijmegen

College van burgemeester en wethouders
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Nijmegen 6 oktober 2022

Betreft: Evaluatie toegankelijkheid openbare ruimte 2019-2021

Geacht college,

Normaliter adviseert de Seniorenraad uw college uitsluitend over nieuw gemeentelijk beleid voor zo ver dat betrekking heeft op ouderen.

In de voorliggende 'Evaluatie van de toegankelijkheid openbare ruimte 2019-2021' zijn enige uitgangspunten geformuleerd voor nieuw toekomstig beleid. Wij beschouwen dat derhalve als legitimatie om u alvast nu te informeren over onze gedachten over het nieuw te ontwikkelen beleid.

a) Context van het advies

Wij zijn blij met de wijze waarop wij betrokken zijn bij de gesprekken over de toegankelijkheid van de openbare ruimte en maken met tevredenheid deel uit van een werkgroep van ervaringsdeskundigen.

De Seniorenraad vindt het belangrijk dat het 'Handboek Nijmegen toegankelijk' een nauwe relatie heeft met het 'Actieprogramma Inclusie 2021-2024' als ook met de Omgevingsvisie. Die stelt dat *Nijmegen een compacte en leefbare stad moet blijven, zodat mensen zich gemakkelijk lopend, fietsend of met het OV kunnen verplaatsen.* (Stand van Zaken Omgevingsvisie juni 2022)

Het coalitieakkoord 'Ons Nijmegen, stad van iedereen' kenschetst ook de bredere visie op de functie van de openbare ruimte: *'bij onderhoud en vervanging richten we de ruimte in voor ontmoeting, sport, spel en beweging. Ook planten we meer groen en leggen we beweegroutes en watertappunten aan. We maken de openbare ruimte toegankelijk, aangepast aan de klimaatverandering, duurzaam en sociaal en verkeersveilig.* Hiermee zal 'ontmoeten' en 'bewegen' explicieter een uitgangspunt voor de Openbare Ruimte worden, maar krijgt de openbare ruimte ook (veel) meer functies.

Wij constateren:

- Dat de evaluatie niet alleen gaat over de uitvoering van beleid, conform het Handboek Nijmegen toegankelijk, maar in de notitie wordt nu ook om nieuw beleid gevraagd;
- Dat het handboek onderdeel is van het Actieprogramma inclusie 2021-2024 en naar onze verwachting daardoor hoger op de prioriteitenladder komt te staan;
- Dat het handboek gedateerd is, o.a. door nieuwe vormen van mobiliteit, de 'omkering van vervoersprioriteiten' en nieuwe Europese regels;
- Dat ouderen de grootste en hardst- groeiende groep van gebruikers van de openbare ruimte worden;
- Dat lopen én fietsen voor ouderen een vorm van mobiliteit is, die gezondheid en actief zijn sterk bevordert en tot op hoge leeftijd kunnen worden beoefend;
- Dat het faciliteren van ontmoetingen in de openbare ruimte voor ouderen een belangrijke factor is, omdat zij minder over andere netwerken beschikken en juist méér afhankelijk worden van fysiek aanwezige en nabije netwerken.

b) Adviespunten voor deze evaluatie

Advies 1. Gezien bovenstaande punten acht de Seniorenraad het van belang dat nieuwe uitgangspunten *op korte termijn* in een bijgewerkt en *uitgebreid* Handboek worden opgenomen.

Advies 2. De Seniorenraad acht het eveneens van belang dat uitvoering van zaken als rustpunten en bankjes, toiletvoorzieningen, en openbare verlichting op een structurele en adequate manier wordt aangepakt en niet persé afhankelijk zouden moeten zijn van inrichtingsprojecten of van een overall visie openbare ruimte (gevraagd onder punt 9) en vergelijkbaar met reeds uitgevoerde verbeterprojecten als bushaltes en winkelcentra.

Advies 3. Om meer zicht op de uitvoering te houden adviseren wij beoogde ingrepen in de openbare ruimte letterlijk *in kaart te brengen* (in samenhang met geplande inrichtingsprojecten) en *van een agenda te voorzien*.

Advies 4. Onderdeel van de nieuwe beleidsagenda zou in elk geval ook moeten zijn de straatverlichting in Nijmegen. Deze is 50 jaar oud. Uw college stelt voor om een pilot in te stellen. In bijlage 2 echter van het Collegevoorstel ligt een model gereed voor een integrale aanpak van de openbare verlichting, opgesteld door kennisplatform Crow. Ouderen worden ernstig benadeeld in mogelijkheden door verder uitstel en ook spelen hier maatschappelijke kosten/baten (valpreventie, vervoerskosten en voorkomen eenzaamheid).

c) Adviespunten qua verbinding met handhaving

Advies 5. Looproutes (van ouderen) moeten sneeuw- en bladervrij zijn. Afvalcontainers en geparkeerde auto's en fietsen horen de doorgang niet te blokkeren. Indien de openbare ruimte dit structureel in de hand werkt, zou er vanuit de handhaving 'opgeschaald' moeten worden naar een structurele oplossing inclusief de uitvoering daarvan.

Advies 6. Er moet meer aandacht zijn voor ongewenst gedrag binnen de openbare ruimte. Wie niet 'zien' wil moet 'horen' en desnoods 'voelen'. Meer aanwezigheid van handhavers en BOA's lijkt gewenst. Zeker op momenten dat er grote activiteiten in de stad plaatsvinden. Dit biedt meer 'bescherming' aan kwetsbare groepen.

d) Breder aandachtspunten mee te nemen in nieuw beleid

Advies 7. Betrek ouderen al in de ontwerpfase bij nieuwe ontwikkelingen. Maak gebruik van hun ervaringsdeskundigheid als aanvulling op de deskundigheid van professionals die overigens altijd jonger zijn dan 67 jaar.

Advies 8. Met de zgn. ‘meld- en herstellijn’ en het raadplegen van gebruikers bij (her)inrichtingsplannen (via het Zelfregiecentrum Nijmegen) is een goede start gemaakt richting toegankelijkheid. Inmiddels ligt de lat hoger qua inclusie en participatie. Het is de wens van de Seniorenraad dat het ‘schouwen’ van de openbare ruimte door directe gebruikers verankerd wordt in een cyclisch proces, te beginnen rond de oplevering van projecten. Op die manier zouden ouderen directer en dichter bij huis hun ervaring kunnen inbrengen ten aanzien van knelpunten én wensen.

De Seniorenraad heeft de indruk dat er een tekort is aan veilige oversteekplaatsen op concrete punten in de stad en zou dat graag in beeld gebracht zien.

Advies 9. Last but not least: Ontwikkel in de lijn van het Collegeprogramma meer visie op alle functies en doelstellingen ten aanzien van de openbare ruimte. Een aangepast handboek Toegankelijkheid kan hier zeker behulpzaam bij zijn, maar daarmee zijn we er nog niet. Bij een geschikte openbare ruimte hoort voor de Seniorenraad ook het concretiseren van mogelijkheden voor ontmoeten en voor bewegen in de openbare ruimte. *Voorbeeld:* bankjes langs routes, maar bankjes kunnen, mits goed gesitueerd, ook juist een ontmoetingsfunctie ondersteunen. Blijf bij die visie en de uitwerking daarvan ruimte maken voor de specifieke inbreng van ouderen en mensen met een beperking.

Met vriendelijke groeten,

Harrie Koolen
voorzitter Seniorenraad Nijmegen

Julia Portier
Secretaris Seniorenraad
Postbus 6500
HG Nijmegen
J1.portier@nijmegen.nl

